

Sygn. akt VII U 143/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Popielińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Magdalena Owczarek - Kapusta

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2016 r. w Gdańsku

sprawy T. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek odwołania T. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 18 listopada 2015r. oraz z dnia 15 grudnia 2015 r.

obie decyzje o numerze (...)

1. umarza postępowanie odwoławcze w zakresie rozstrzygniętym decyzją pozwanego organu rentowego z dnia 15 grudnia 2015 roku co do zaliczenia do stażu ubezpieczeniowego okresu od 01 lutego 1990 roku do 31 sierpnia 1992 roku oraz w zakresie przyjętych podstaw wymiaru składek za lata 1990 do 1992;
2. w pozostałym zakresie oddala odwołania.

Sygn. akt VII U 143/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 listopada 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. ustalił ubezpieczonemu T. Ł. kapitał początkowy. Do obliczenia kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru składek z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od dnia 01 stycznia 1989 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 732,78 zł. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 60,02%. Zakład przyjął 6 lat i 4 miesiące okresów składkowych oraz 2 lata, 1 miesiąc i 10 dni okresów nieskładkowych. Kapitał początkowy ustalony na dzień 01 stycznia 1999 r. wyniósł 40.008,98 zł. Pozwany nie uwzględnił ubezpieczonemu do ustalenia kapitału początkowego okresu od dnia 16 czerwca 1982 r. do dnia 31 stycznia 1990 r. jako okresu pracy w gospodarstwie rolnym, jak również okresu od dnia 01 lutego 1990 r. do dnia 31 sierpnia 1992 r. wobec zgłoszenia go do ubezpieczenia dopiero od dnia 01 września 1992 r. (k. 36 akt kapitałowych).

Odwołanie z dnia 27 listopada 2015 r. od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony T. Ł. – kwestionując, jako by został zgłoszony do ubezpieczenia dopiero od dnia 01 września 1992 r., wskazując także, jako by przez 2 lata (od dnia 01 lutego 1990 r. do dnia 31 sierpnia 1992 r.) był wcześniej zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i były z tego tytułu uiszczane za niego składki (k. 2 i 8 akt sprawy).

Decyzją z dnia 15 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. ponownie ustalił ubezpieczonemu T. Ł. kapitał początkowy. Do obliczenia kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru składek z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. ponownie od dnia 01 stycznia 1989 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 732,78 zł. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 89,55%. Zakład przyjął 8 lat i 4 miesiące okresów składkowych oraz 2 lata, 9 miesięcy i 10 dni okresów nieskładkowych. Kapitał początkowy ustalony na dzień 01 stycznia 1999 r. wyniósł 58.931,73 zł (k. 45 akt kapitałowych).

Odwołanie z dnia 30 grudnia 2015 r. od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony T. Ł. – wskazując, iż pozwany błędnie nie uwzględnił okresu prowadzenia specjalistycznego gospodarstwa rolnego oraz pominął przedłożone przez ubezpieczonego dokumenty (k. 15 akt sprawy).

W odpowiedzi z dnia 19 stycznia 2016 r. na obydwa odwołania ubezpieczonego pozwany organ rentowy wniósł o ich oddalenie, podtrzymując i poszerzając argumentację zaprezentowaną w uzasadnieniu spornej decyzji (k. 3-4, 9-10 i 17-18 akt sprawy).

Zarządzeniami z dnia 25 stycznia 2016 r. Sąd na mocy art. 219 k.p.c. połączył sprawy w/w odwołań do łącznego prowadzenia i wspólnego rozpoznania pod sygn. akt VII U 143/16 (k. 12 i 20 akt sprawy).

Na rozprawie w dniu 15 czerwca 2016 r. ubezpieczony sprecyzował, iż kwestionuje brak zaliczenia przez pozwanego do stażu ubezpieczeniowego okresu od dnia 16 czerwca 1982 r. do dnia 31 stycznia 1990 r. (k. 46 akt sprawy).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony T. Ł., urodzony w dniu (...), w dniu 23 marca 2015 r. złożył do pozwanego wniosek o ustalenie kapitału początkowego.

okoliczności bezsporne, vide: wniosek ubezpieczonego o ustalenie kapitału początkowego z dnia 23 marca 2015 r. – k. 1-6 akt kapitałowych

W okresie od dnia 20 października 1981 r. do dnia 25 czerwca 1990 r. ubezpieczony prowadził działy specjalne gospodarki rolnej (ogrodnictwo) w R..

Z powyższego tytułu we wskazanym okresie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników i opłacał składki na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników – przy tym w okresie od dnia 20 października 1981 r. do dnia 19 października 1986 r. zwolniony z obowiązku opłacania składki na mocy art. 40 ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz. U. z 1977 r. nr 32 poz. 140 ze zm.).

Pozwany nie zidentyfikował podlegania przez ubezpieczonego powszechnemu ubezpieczeniu społecznemu w okresie od dnia 16 czerwca 1982 r. do dnia 31 stycznia 1990 r.

dowód: zaświadczenie z Urzędu Gminy P. z dnia 21 czerwca 2016 r. – koperta na k. 52 akt sprawy, książeczka sprzedaży produktów rolnych do celów ustalania świadczeń emerytalnych i rentowych – k. 9-10 akt kapitałowych; zeznania do wymiaru podatku rolnego od dochodów z działu specjalnych produkcji rolnej, decyzje organu skarbowego co do podstawy wymiaru podatku rolnego od dochodów z działu specjalnych produkcji rolnej z lat 1987-1988 – k. 11-15 akt kapitałowych, nakazy płatnicze na łączne zobowiązania pieniężne z lat 1982-1986 – koperta na k. 52 akt sprawy, pismo pozwanego z dnia 30 października 2015 r. – k. 21 akt rentowych

W okresie od dnia 01 lutego 1990 r. do dnia 30 maja 1998 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) sp. z o.o. w P., następnie (...) sp. z o.o. w P. na stanowisku prezesa.

Decyzją z dnia 28 maja 1998 r. pozwany organ ustalił, iż wnioskodawca nie podlega pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu w w/w spółce od dnia 01 czerwca 1998 r. Na skutek odwołania ubezpieczonego od wyżej wymienionej decyzji, tut. Sąd prawomocnym wyrokiem z dnia 30 listopada 1998 r. o sygn. akt VIII U 9056/98 oddalił odwołanie.

dowód: zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za lata 1990-1997 z dnia 12 czerwca 2003 r. – k. 16 akt kapitałowych, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za lata 1998-1999 z dnia 12 czerwca 2003 r. – k. 17 akt kapitałowych i k. 30 akt sprawy, prawomocny wyrok tut. Sądu z dnia 30 listopada 1998 r. o sygn. akt VIII U 9056/98 – k. 16 akt sprawy o sygn. VIII U 9056/98 tut. Sądu, potwierdzenie ubezpieczenia oraz podstawy wymiaru składek przez pozwanego z dnia 11 grudnia 2015 r. – k. 39 akt kapitałowych, potwierdzenie ubezpieczenia przez pozwanego z dnia 20 grudnia 2015 r. – k. 50 akt kapitałowych

Za okres od dnia 01 lutego 1990 r. do dnia 31 sierpnia 1992 r. wnioskodawca został z tytułu w/w zatrudnienia pracowniczego zgłoszony do ubezpieczeń społecznych.

dowód: potwierdzenie ubezpieczenia przez pozwanego z dnia 11 grudnia 2015 r. – k. 39 akt kapitałowych

Pierwszą zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 18 listopada 2015 r. organ ustalił ubezpieczonemu T. Ł. kapitał początkowy.

Do obliczenia kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru składek z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od dnia 01 stycznia 1989 r. do dnia 31 grudnia 1998 r.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 732,78 zł.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 60,02%.

Zakład przyjął 6 lat i 4 miesiące okresów składkowych oraz 2 lata, 1 miesiąc i 10 dni okresów nieskładkowych.

Kapitał początkowy ustalony na dzień 01 stycznia 1999 r. wyniósł 40.008,98 zł.

Pozwany nie uwzględnił ubezpieczonemu do ustalenia kapitału początkowego okresu od dnia 16 czerwca 1982 r. do dnia 31 stycznia 1990 r. jako okresu pracy w gospodarstwie rolnym, jak również okresu od dnia 01 lutego 1990 r. do dnia 31 sierpnia 1992 r. wobec zgłoszenia go do ubezpieczenia dopiero od dnia 01 września 1992 r.

dowód: decyzja pozwanego o ustaleniu kapitału początkowego z dnia 18 listopada 2015 r. – k. 36 akt kapitałowych

Drugą zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 15 grudnia 2015 r. organ ponownie ustalił ubezpieczonemu T. Ł. kapitał początkowy.

Do obliczenia kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru składek z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. ponownie od dnia 01 stycznia 1989 r. do dnia 31 grudnia 1998 r.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 732,78 zł.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 89,55%.

Zakład przyjął 8 lat i 4 miesiące okresów składkowych oraz 2 lata, 9 miesięcy i 10 dni okresów nieskładkowych.

Kapitał początkowy ustalony na dzień 01 stycznia 1999 r. wyniósł 58.931,73 zł.

dowód: decyzja pozwanego o ustaleniu kapitału początkowego z dnia 15 grudnia 2015 r. – k. 45 akt kapitałowych

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach kapitałowych, przedłożonych przez ubezpieczonego w toku postępowania przed Sądem, jak również w aktach sprawy o sygn. VIII U 9058/98 tut. Sądu, których prawdziwość nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do kwestionowania ich wiarygodności z urzędu. Ustalenia faktyczne Sąd poczynił w oparciu o dokumentację dostarczoną przez strony. Dowód z dokumentów zgromadzonych w sprawie w zakresie w jakim posłużyły do ustalenia stanu faktycznego Sąd uznał za w pełni wiarygodny, gdyż dokumenty te nie budziły żadnych wątpliwości i nie były przez strony kwestionowane. Dowody w postaci dokumentów urzędowych Sąd ocenił na podstawie art. 244 § 1 k.p.c. ustalając, że skoro w toku procesu nie zostały skutecznie podważone, stanowią świadectwo tego, co zostało w nich urzędowo poświadczane. Powyższe dowody układają się zdaniem Sądu w spójną całość, wzajemnie się potwierdzając lub uzupełniając. Nie były też kwestionowane przez strony i Sąd dał im wiarę w całość rozciągłości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania ubezpieczonego T. Ł. nie są zasadne i jako takie nie zasługują na uwzględnienie – przy czym postępowanie odwoławcze w części podlegało umorzeniu.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy wskazuje, iż w decyzji z dnia 18 listopada 2015 r. pozwany nie uwzględnił ubezpieczonemu do ustalenia kapitału początkowego m.in. okresu od dnia 01 lutego 1990 r. do dnia 31 sierpnia 1992 r. wobec zgłoszenia go do ubezpieczenia dopiero od dnia 01 września 1992 r.

Po wydaniu pierwszej z kwestionowanych przez ubezpieczonego decyzji ustalającej kapitał początkowy z dnia 18 listopada 2015 r., pozwany organ rentowy w związku z odwołaniem od tej decyzji zweryfikował część swoich ustaleń – czego efektem było przyjęcie, iż w okresie od dnia 01 lutego 1990 r. do dnia 31 sierpnia 1992 r. ubezpieczony podlegał pracowniczemu ubezpieczeniu z tytułu pełnoetatowego zatrudnienia na stanowisku prezesa w (...) sp. z o.o. w P., co – poza kwestionowanymi dwoma zaświadczeniami o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 12 czerwca 2003 r. (k. 16-17 akt kapitałowych), podważanymi wobec ich wystawienia i sygnowania przez samego ubezpieczonego oraz jego żonę (k. 46 akt kapitałowych) – wynikało z uzyskania przez pozwanego potwierdzenia zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, jak również ustalenia podstaw wymiaru składek za lata 1990-1992 (potwierdzenie ubezpieczenia oraz podstawy wymiaru składek przez pozwanego z dnia 11 grudnia 2015 r. – k. 39 akt kapitałowych).

Jak zatem wynika z przedłożonych dokumentów, czemu organ dał wyraz także w treści uzasadnienia odpowiedzi na odwołanie (m.in. k. 17v akt sprawy) – wydając decyzję z dnia 15 grudnia 2015 r. uwzględnił częściowo odwołanie ubezpieczonego od decyzji kapitałowej z dnia 18 listopada 2015 r. w zakresie zaliczenia do stażu ubezpieczeniowego okresu od dnia 01 lutego 1990 r. do dnia 31 sierpnia 1992 r., jak również ustalenia i przyjęcia podstaw wymiaru składek za lata 1990-1992.

Mając powyższe na uwadze, działając na mocy art. 477¹³ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy w punkcie 1 wyroku umorzył postępowanie odwoławcze w zakresie rozstrzygniętym decyzją pozwanego organu rentowego z dnia 15 grudnia 2015 r. co do zaliczenia do stażu ubezpieczeniowego okresu od 01 lutego 1990 r. do 31 sierpnia 1992r. oraz w zakresie przyjętych podstaw wymiaru składek za lata 1990-1992.

W pozostałym zakresie odwołania wnioskodawcy Sąd uznał za bezzasadne i podlegające oddaleniu.

Zgodnie z art. 173 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 j.t. ze zm.), dalej: ustawa, dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie

z art. 26 ust.3 dla osób w wieku 62 lat. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy tj. na dzień 01 stycznia 1999 r.

W myśl art. 174 ust. 1 powyższej ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Stosownie zaś do treści art. 174 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,

2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,

3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Jak w sposób ugruntowany przyjmuje judykatura, katalog z art. 174 ust. 2 ustawy ma charakter zamknięty w tym sensie, że okresy w nim nieprzewidziane nie mogą zostać uwzględnione. Nie istnieje w związku z tym podstawa prawna, która uzasadniałaby żądanie ubezpieczonego w zakresie uwzględnienia okresów pracy w gospodarstwie rolnym przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 18 czerwca 2013 r., III AUa 92/13). A zatem, jedynie okres enumeratywnie wymieniony w art. 6 lub art. 7 ustawy uwzględnia się przy wyliczeniu kapitału początkowego. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 3 września 2015 r., III AUa 123/15). Oznacza to, że wpis w legitymacji ubezpieczeniowej dokonany w dniu 29 grudnia 1989 r. (dotyczący świadczeń leczniczych), wobec rozwiązania w dniu 31 grudnia 1989 r. umowy o pracę, nie może na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy świadczyć o istnieniu od dnia 1 stycznia 1990 r. ubezpieczenia

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. Odesłanie z art. 174 ust. 3 ustawy do wymienionych w nim przepisów oznacza, że zasady ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego są takie same, jak zasady ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent. Ogólne zasady ustalania tej podstawy uregulowane są w art. 15 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę. Prawo wyboru okresu kolejnych 10 lat kalendarzowych ograniczone jest w przypadku ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego do lat 1980-1998. Natomiast według art. 15 ust. 6 tejże ustawy, na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie bowiem z art. 15 ust. 1 ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Według art. 15 ust. 2a tejże ustawy, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

Jak wynika z ostatecznie sformułowanego przez T. Ł. stanowiska, ostatecznie spór w sprawie dotyczył możliwości zaliczenia wnioskodawcy do ustalenia kapitału początkowego okresu od dnia 16 czerwca 1982 r. do dnia 31 stycznia 1990 r. jako okresu pracy w gospodarstwie rolnym.

Przenosząc powyższe rozważania, dotyczące interpretacji cytowanego przepisu art. 174 ust. 2 ustawy, na grunt niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, iż regulacja ustawowa uniemożliwia uczynienie zadość żądaniu ubezpieczonego, dotyczącego wspomnianego okresu lat 1982-1990.

W sposób jednoznaczny bowiem, zestawiając treść przepisu – który mówi wyłącznie o okresach składkowych z art. 6 ustawy, okresach nieskładkowych z art. 7 ustawy oraz okresach nieskładkowych (z zawężeniem okresów z pkt 1-4 i 6-12 do wymiaru nie większego niż określonego w art. 5 ust. 2) – z przytoczonym dorobkiem judykatury, stwierdzić w ocenie Sądu Okręgowego należało, iż nie ma obiektywnej możliwości uwzględnienia przy wyliczaniu kapitału początkowego jakichkolwiek innych okresów, poza wskazanymi właśnie w art. 174 ust. 2 ustawy.

Tym samym, skoro wnioskodawca w okresie od dnia 20 października 1981 r. do dnia 25 czerwca 1990 r. prowadził działy specjalne gospodarki rolnej (ogrodnictwo) w R. – należy stwierdzić, iż nie jest to okres, który w myśl ustawy podlega zaliczeniu przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego.

Ustalenie powyższe jest tym bardziej logiczne, iż ze wskazanego tytułu tj. prowadzenia gospodarki rolnej we wspomnianym okresie podlegał on całkowicie odrębnemu systemowi ubezpieczeń - ubezpieczeniu społecznemu rolników i opłacał składki na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników, przy tym w okresie od dnia 20 października 1981 r. do dnia 19 października 1986 r. był zwolniony z obowiązku opłacania składki na mocy art. 40 ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz. U. z 1977 r. nr 32 poz. 140 ze zm.).

Niewątpliwie zatem w spornym okresie wnioskodawca nie podlegał powszechnemu systemowi ubezpieczeń społecznych – nie podjął także przysługującej mu inicjatywy dowodowej (art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c.) w zakresie udowodnienia stanu odmiennego. Pozwany zaś jednoznacznie wskazał, iż nie zidentyfikował podlegania przez ubezpieczonego powszechnemu ubezpieczeniu społecznemu w okresie od dnia 16 czerwca 1982 r. do dnia 31 stycznia 1990 r. (pismo pozwanego z dnia 30 października 2015 r. – k. 21 akt kapitałowych) – którego to ustalenia wnioskodawca nie podważył skutecznie.

Należy bowiem z całą mocą podkreślić, iż system ubezpieczenia społecznego rolników jest odrębny od systemu ubezpieczenia społecznego powszechnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2011 r., III UK 83/10). Istotna różnica systemów ubezpieczenia powszechnego i rolniczego wyraża się w sposobie finansowania, gdyż w systemie rolniczym świadczenie nie zależy w istocie od składki, która jest mniejsza niż w systemie powszechnym i w niewielkim stopniu decyduje o wysokości emerytury (renty), jako że w znacznej części finansowana jest z budżetu państwa. W systemie powszechnym wysokość świadczeń jest co do zasady ekwiwalentna do ciężarów ponoszonych przez ubezpieczonych i płatników. Taka zależność nie zachodzi natomiast w systemie ubezpieczenia społecznego rolników, w którym większa część świadczenia emerytalnego (od 85% do 95%) emerytury podstawowej finansowana jest ze środków budżetowych.

Wprowadzenie innego od powszechnego systemu emerytalno-rentowego dla rolników powoduje, że statusy podmiotów należących do różnych systemów nie mogą być porównywane. Podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników i podleganie powszechnemu systemowi ubezpieczeń społecznych to dwie odrębne sytuacje, a ubezpieczeni w tych dwóch systemach mogą być różnie traktowani w realizacji prawa do zabezpieczenia społecznego. Nie można bowiem zapominać, że wymienione systemy różnią się w sposób istotny, zwłaszcza źródłem finansowania funduszu ubezpieczeniowego. W rozpoznawanej sprawie uprawniona jest zatem zasadnicza teza, że system ubezpieczenia społecznego rolników jest odrębny od systemu ubezpieczenia powszechnego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 22 października 2015 r., III AUa 619/15).

W ocenie Sądu Okręgowego, przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, należy stwierdzić całkowitą odrębność systemów ubezpieczeniowych – powszechnego, zorganizowanego w ramach pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, oraz rolniczego zorganizowanego w ramach Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. W konsekwencji, fakt opłacania składek w ramach danego jednego systemu ubezpieczeń społecznych (co potwierdza zaświadczenie z Urzędu Gminy P. z dnia 21 czerwca 2016 r. – koperta na k. 52 akt sprawy) – powszechnego lub rolniczego – może odnosić skutek wyłącznie w ramach tego właśnie systemu ubezpieczeń społecznych i co do zasady nie podlega uwzględnieniu przy ustalaniu uprawnień do świadczeń w drugim systemie ubezpieczeń społecznych.

W tym miejscu Sąd pragnie podkreślić, iż okoliczności powyższe pozwany organ wyjaśnił jednoznacznie ubezpieczonemu i wskazywał na nie w piśmie z dnia 15 grudnia 2015 r. – pouczając wnioskodawcę, iż po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, w przypadku nie uzyskania prawa do emerytury rolniczej z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, do świadczenia emerytalnego z powszechnego systemu ubezpieczeń, płatnego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, doliczone zostanie zwiększenie za okresy opłacania składek ba ubezpieczenie rolników (k. 46 akt kapitałowych).

Jak wynika bowiem z art. 10 ust. 1 ustawy, przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

1. okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
2. przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
3. przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Na podstawie więc przepisu zatem art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy ubezpieczony w przyszłości, gdyby nie zgromadził w powszechnym systemie ubezpieczeń społecznych, wymaganej ilości okresów składkowych i nieskładkowych, wówczas – występując o prawo do świadczenia emerytalnego – będzie mógł domagać się zaliczenia jako okresu składkowego wspomnianego i spornego w tej sprawie okresu od dnia 16 czerwca 1982 r. do dnia 31 stycznia 1990 r. prowadzenia działów specjalnych gospodarki rolnej (ogrodnictwo) w R..

Ponownie natomiast podkreślić należy, iż będzie to odrębne postępowanie – zaś w postępowaniu niniejszym, dotyczącym prawidłowości ustalenia kapitału początkowego w oparciu o regulacje art. 173-174 ustawy, pozwany w całej rozciągłości prawidłowo odmówił zaliczenia spornego okresu lat 1982-1990 do wyliczenia tegoż kapitału początkowego.

Konkludując, na zasadzie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z przywołanymi wyżej przepisami, Sąd Okręgowy w punkcie 2 wyroku oddalił obydwie odwołania ubezpieczonego T. Ł. w pozostałym zakresie, nie znajdując podstaw do ich uwzględnienia.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono w jak w sentencji.

SSO Monika Popielińska